

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Osa tietoaaineistoista on sellaisia, joita voidaan mahdollisesti myös väärinkäyttää ja aiheuttaa yritysten toimintaan häiriöitä. Vaikka siis jokin tieto olisikin mahdollisesti yleishyödyllistä, myös tämä väärinkäytön mahdollisuuden arviointi tulisi huomioida avoimuudesta päätettäessä.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Teknologia kehittyy jatkuvasti ja myös nämä rajapinta-asiat. Käytetyn teknologian rajaaminen ei siksi ole minusta järkevää.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Yritykset ja yhteisöt ovat omalla kustannuksellaan tuottaneet toiminnassaan välttämättömät tietoaaineistot. Tulisi pohtia mitä tiedon avoimuus tarkoittaa? Osa aineistoista saattaa sisältää kansallisestikin arvokasta tieto-omaisuutta. Velvoitettaisiinko yrityksiä avaamaan aineistojaan suorille kilpailijoille? Entä globaaleille toimijoille? Olisiko syytä rajata tiettyjen aineistojen käyttöä kuitenkin esim. maantieteellisesti (vain kotimaiseen käyttöön) tai toimialoitain (esim. vain tieteelliseen käyttöön tms?)

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

Energiateollisuus (kaukolämpöverkot, voima- ja lämpölaitokset) , polttoaineteollisuus (metsä- ja turvetuotantoalueet), kasvualuestatuotanto

Tunnistatko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

Tietyt asiat energiateollisuudessa ja -tuotannossa ovat huoltovarmuusasioita, joissa osa tiedoista (mm. verkot, laitokset ja niiden sijaintitiedot, kapasiteetit, jne.) eivät ole avoimia, vaikka ne saattaisivat joissain tilanteissa ollakin yleishyödyllisiä tietoja.

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Tiedon väärinkäyttömahdollisuus tulee ottaa huomioon tietoja julkaistaessa

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

Julkiseksi määrättävä tieto tulee vaatia samansisältöisenä kaikilta saman alan toimijoilta tasapuolisuuden toteutumiseksi (kilpailuneutraalius)

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Suomi haluaa olla johtava toimija tutkimuksessa ja tästä varmasti on hyötyä yhteistoiminnassa kansainvälisten tutkimustahojen kanssa. Kaupalliseen käyttöön tutkimustulosten hyödyntämisestä tulisi saada korvaus.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

Yrityksissä tutkimuksen yhteydessä saattaa syntyä myös keksintöjä, jotka eivät ole julkisia (pikemminkin päin vastoin - patentoitavia ja suojattavia asioita). Varmaankin tällaisissa tilanteissa osa tutkimustuloksista on voitava salata ja osa voitava luokitella julkisiksi.

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tulitaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Mitään ei tietääkseni ole tunnistettu vielä tällaiseksi. Mahdollisesti voisi olla liittyen erilaisin turvetuotantoon liittyvät maaperä ja vesistötutkimukset ja niihin liittyneet pidemmän ajan seuranta-aineistot sekä turveraaka-aineen perustutkimukset. Lisäksi mahdollisesti tiettyjä kartta-aineistoja turvetuotantoalueista.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

(1) Pohdittavaksi avoimuuteen liittyvät vastuut. Kuka vastaa aineiston oikeellisuudesta vai onko se aina julkaistu "as is" ilman vastuuta mahdollisine virheineen (vastaako avoimen tiedon käyttäjä itse lähteen luotettavuuden arvioinnista)? (2) Keksintöjen ja IPR:ien suojaaminen tutkimusaineistoja julkaistaessa. (3) Avoimen tiedon mahdollisen väärinkäyttöriskin arviointi avoimeksi luokiteltavista tietoaineistoista päätettäessä.

Holm Jukka
Vapo Oy - Tietohallinto